

NEO PI_R
S/A forma

MOLIMO VAS, PAŽLJIVO PROČITAJTE SVE INSTRUKCIJE PRE NEGO ŠTO POČNETE SA RADOM.

Ovaj upitnik sadrži 60 tvrdnji. Molimo Vas, pažljivo pročitajte svaku tvrdnju i **zaokružite** jedan odgovor u meri u kojoj se tvrdnja na Vas odnosi ili ne odnosi.

ZAOKRUŽITE "1" AKO JE TVRDNJA **POTPUNO NETAČNA** KADA SE RADI O VAMA ILI SE SA NJOM NIMALO NE SLAŽETE

ZAOKRUŽITE "2" AKO JE TVRDNJA **UGLAVNOM NETAČNA** ILI SE SA NJOM NE SLAŽETE

ZAOKRUŽITE "3" AKO JE TVRDNJA **OTPRILIKE PODJEDNAKO I TAČNA I NETAČNA**, ILI AKO NE MOŽETE DA SE ODLUČITE

ZAOKRUŽITE "4" AKO JE TVRDNJA **UGLAVNOM TAČNA** ILI SE SA NJOM UGLAVNOM SLAŽETE

ZAOKRUŽITE "5" AKO JE TVRDNJA **POTPUNO TAČNA** ILI SE SA NJOM SASVIM SLAŽETE

☒ 1	2	☐ 3	4	5
1	☒ 2	☐ 3	☐ 4	5
1	2	☒ 3	4	☐ 5
1	2	3	☒ 4	☐ 5
1	2	3	4	☒ 5

Ovde nema tačnih i pogrešnih odgovora, pa zato ne treba da budete nekakav stručnjak da biste popunili ovaj upitnik. **OPIŠITE SEBE ŠTO ISKRENIJE I IZNESITE SVOJE MIŠLJENJE ŠTO JE MOGUĆE TAČNIJE.**

NE TREBA DA PREVIŠE DUGO MISLITE O ZNAČENJU SVAKE TVRDNJE. NAJBOLJE ĆETE UČINITI AKO IZABERETE ONAJ ODGOVOR KOJI VAM, POŠTO STE RAZUMELI ŠTA TVRDNJA ZNAČI, PRVO PADNE NA PAMET.

Odgovorite na svaku stavku. Ukoliko ste napravili grešku, ili ste se predomislili, **NIŠTA NEMOJTE BRISATI!** Samo precrtajte jednim "x" pogrešan odgovor, a zatim zaokružite željeni odgovor. MOLIMO VAS DA U RADU ODGOVORITE NA SVAKU TVRDNJU! NEMOJTE PROPUSTITI NIJEDNU!

Nakon što date sve odgovore na postavljene tvrdnje, **ODGOVORITE NA PITANJA A, B, I C** na poslednjoj strani ovog upitnika.

1 POTPUNO NETAČNO	2 UGLAVNOM NETAČNO	3 NISAM SIGURAN	4 UGLAVNOM TAČNO	5 POTPUNO TAČNO
1. Nisam od onih koji stalno brinu.			1	2 3 4 5
2. Volim da sam okružen velikim brojem ljudi.			1	2 3 4 5
3. Ne volim da traćim vreme na sanjarenje.			1	2 3 4 5
4. Nastojim da budem velikodušan sa svima koje sretnem.			1	2 3 4 5
5. Svoje stvari držim čisto i uredno.			1	2 3 4 5
6. Često se osećam manje vrednim od drugih.			1	2 3 4 5
7. Lako se nasmejem.			1	2 3 4 5
8. Kad ustanovim pravi način kako da uradim nešto, onda ga se i držim.			1	2 3 4 5
9. Često se raspravljam sa članovima svoje porodice i kolegama sa posla.			1	2 3 4 5
10. Uspeva mi da se dobro organizujem i na vreme obavim posao.			1	2 3 4 5
11. Kada sam pod velikim pritiskom, ponekad mi se čini kao da ću se raspasti.			1	2 3 4 5
12. Ne mislim da sam baš bezbrižna osoba.			1	2 3 4 5
13. Privlače me oblici koje nalazim u prirodi i umetnosti.			1	2 3 4 5
14. Ima onih koji me smatraju sebičnim i samoživim.			1	2 3 4 5
15. Nisam baš sistematična osoba.			1	2 3 4 5
16. Retko sam tužan ili potišten.			1	2 3 4 5
17. Baš volim da razgovaram sa ljudima.			1	2 3 4 5
18. Govornici koji iznose protivrečne stavove samo mogu da zbune i zavedu slušaoce.			1	2 3 4 5
19. Više volim da sarađujem nego da se nadmećem sa drugima.			1	2 3 4 5
20. Trudim se da savesno obavljam zadatke koji mi se dodeljuju.			1	2 3 4 5
21. Često sam napet i uznemiren.			1	2 3 4 5
22. Volim da budem u centru zbivanja.			1	2 3 4 5
23. Nisam od onih što vole poeziju.			1	2 3 4 5
24. Kada je potrebno, umem da budem oštar i zajedljiv.			1	2 3 4 5
25. Imam jasne ciljeve i organizovano radim na njihovom ostvarenju.			1	2 3 4 5
26. Ponekad se osećam potpuno bezvredno.			1	2 3 4 5
27. Obično više volim da sam obavljam poslove.			1	2 3 4 5
28. Često probam neku novu ili inostranu hranu.			1	2 3 4 5
29. Verujem da će vas većina ljudi iskoristiti, samo ako im pružite priliku.			1	2 3 4 5
30. Izgubim silno vreme pre no što počnem nešto da radim.			1	2 3 4 5
31. Retko osećam strah ili strepnju.			1	2 3 4 5
32. Često se osećam kao da pucam od snage.			1	2 3 4 5
33. Retko primećujem atmosferu na različitim mestima i osećanja koje ona izaziva.			1	2 3 4 5
34. Simpatičan sam većini ljudi koja me zna.			1	2 3 4 5
35. Ulažem veliki napor da bih ostvario svoje ciljeve.			1	2 3 4 5
36. Često me razbesni to kako se ljudi ophode sa mnom.			1	2 3 4 5
37. Ja sam vesela i dobro raspoložena osoba.			1	2 3 4 5
38. Verujem da bi za moralne odluke trebalo da se obratimo sveštenicima.			1	2 3 4 5

39. Ima ljudi koji me smatraju hladnim i proračunatim.	1	2	3	4	5
40. Kada preuzmem nešto na sebe, zna se da ću to izgurati.	1	2	3	4	5
41. Kada stvari krenu loše, često se osećam obeshrabren i želim da odustanem.	1	2	3	4	5
42. Nisam veseli optimista.	1	2	3	4	5
43. Kada čitam poeziju ili gledam neko umetničko delo, dešava mi se da osetim jezu ili navalu uzbuđenja.	1	2	3	4	5
44. Svoje glav sam i nepokolebljiv.	1	2	3	4	5
45. Ponekad nisam pouzdan koliko bih želeo.	1	2	3	4	5
46. Retko se osećam usamljeno i tužno.	1	2	3	4	5
47. Živim brzo.	1	2	3	4	5
48. Ne zanimaju me razmišljanja o prirodi kosmosa i čovekovoj sudbini.	1	2	3	4	5
49. Nastojim da budem pažljiv i uviđavan prema drugima.	1	2	3	4	5
50. Ja sam od onih koji posao uvek privedu kraju.	1	2	3	4	5
51. Često se osetim bespomoćno, pa mi je potreban neko da reši moje probleme.	1	2	3	4	5
52. Ja sam vrlo aktivna osoba.	1	2	3	4	5
53. Spadam u intelektualno radoznale ljude.	1	2	3	4	5
54. Ako mi se neko ne sviđa, stavim mu to do znanja.	1	2	3	4	5
55. Uvek mi je teško da se organizujem.	1	2	3	4	5
56. Dešavalo se da mi je došlo da od stida propadnem u zemlju.	1	2	3	4	5
57. Više volim da idem svojim putem, nego da budem vođa drugima.	1	2	3	4	5
58. Često uživam da se poigram teorijskim i apstraktnim idejama.	1	2	3	4	5
59. Kad moram, spreman sam da manipulišem drugima da bih postigao ono što želim.	1	2	3	4	5
60. U svemu što radim - težim savršenstvu.	1	2	3	4	5

MOLIMO VAS DA ZAOKRUŽITE ODGOVORE I NA SLEDEĆA PITANJA:

A. Pokušao sam da odgovorim na sva pitanja iskreno i precizno

B. Da li ste odgovorili na sva pitanja?

C. Da li ste upisali Vaše odgovore na odgovarajuća mesta?

1	2	3	4	5
DA		NE		
DA		NE		

CCSC- odgovaraju deca

Ponekad deca imaju neki problem ili se osećaju uznemirenim zbog nečega. Kada se to desi, oni mogu reagovati na različite načine kako bi rešili problem ili učinili da se osećaju bolje. Za svako od sledećih pitanja, izaberi odgovor koji najbolje opisuje koliko često si, u poslednjih mesec dana, ti to uradio/uradila da bi rešio svoj problem ili da bi se osećao

bolje. Ovde nema tačnih i netačnih odgovora, samo treba naznačiti kpoliko si često ti koristio svaki postupak kako bi popravio sopstvenu situaciju.

Nijednom – 1 ponekad- 2 često- 3 uglavnom (većinu vremena)- 4

1. Kada si imao neki problem u proteklih mesec dana, pre nego što si nešto učinio razmišljao si o tome šta bi sve mogao da uradiš. 1 2 3 4
2. Trudio si se da primećuješ ili razmišljaš samo o dobrim stvarima u tvom životu. 1 2 3 4
3. Pokušavao si da ignorišeš problem. 1 2 3 4
4. Pričao si drugima o tome kako se osećaš zbog tog problema. 1 2 3 4
5. Pokušao si da se držiš podalje od problema. 1 2 3 4
6. Preduzeo si nešto da bi popravio stvar. 1 2 3 4
7. Pričao si sa nekim ko bi ti mogao pomoći da shvatiš šta trebaš da uradiš. 1 2 3 4
8. Govorio si sebi da će stvari biti bolje. 1 2 3 4
9. Slušao si muziku. 1 2 3 4
10. Podsećao si sebe da si bolje sreće od većine druge dece. 1 2 3 4
11. Kada si imao probleme u proteklih mesec dana, sanjario si o tome da je sve OK. 1 2 3 4
12. Otišao si da voziš bicikl. 1 2 3 4
13. Razgovarao si o svojim osećanjima sa nekim ko te stvarno razume. 1 2 3 4
14. Rekao si drugima šta bi ti želeo da oni urade. 1 2 3 4
15. Pokušao si da izbaciš iz glave misli o problemu. 1 2 3 4
16. Mislio si o tome šta će se desiti pre nego što si odlučio šta da preduzmeš. 1 2 3 4
17. Govorio si sebi da će sve biti OK. 1 2 3 4
18. Pričao si sa drugima o tome zbog čega se osećaš loše. 1 2 3 4
19. Kada si imao probleme u poslednjih mesec dana, govorio si sebi da se možeš nositi s tim problemom. 1 2 3 4
20. Otišao si u šetnju. 1 2 3 4
21. Pokušao si da se distanciraš od stvari zbog kojih si uznemiren. 1 2 3 4
22. Pričao si drugima o načinu na koji bi hteo da rešiš taj problem.
23. Pokušavao si da popraviš situaciju menjajući ono što si uradio. 1 2 3 4
24. Govorio si sebi da si se uspešno nosio sa sličnim problemima ranije. 1 2 3 4
25. Kada si imao probleme u proteklih mesec dana, otišao si da se baviš nekim sportom (odigrao košarku, fudbal...) 1 2 3 4
26. Razmišljao si o tome zašto se to desilo. 1 2 3 4
27. Nisi ni mislio o problemu. 1 2 3 4
28. Drugima si stavljao na znanje kako se osećaš. 1 2 3 4
29. Govorio si sebi da se možeš snaći ma šta da se dogodi. 1 2 3 4
30. Pričao si sa drugima o tome šta bi voleo da se desi. 1 2 3 4
31. Govorio si sebi da će se, dugoročno gledano, stvari rešiti na najbolji mogući način. 1 2 3 4
32. Čitao si knjigu ili časopis. 1 2 3 4
33. Kada si imao probleme u proteklih mesec dana, zamišljao si kako bi voleo da se stvari odvijaju. 1 2 3 4
34. Podsećao si sebe da znaš šta trebaš da uradiš. 1 2 3 4
35. Razmišljao si o tome šta je najbolje uraditi kako bi se rešio problem. 1 2 3 4
36. Prosto si zaboravio na problem. 1 2 3 4
37. Govorio si sebi da će se sve to samo rešiti. 1 2 3 4
38. Razgovarao si sa nekim ko ti može pomoći da rešiš problem. 1 2 3 4
39. Otišao si da voziš skejtbord ili rolere. 1 2 3 4
40. Izbegavao si one ljude zbog kojih bi se mogao osećati loše. 1 2 3 4
41. Podsećao si sebe da, generalno, stvari i nisu tako loše po tebe. 1 2 3 4
42. Igrao si igrice ili se bavio nekim hobijem. 1 2 3 4
43. Preduzeo si neki konkretan korak kako bi rešio problem. 1 2 3 4

44. Kada si imao probleme u proteklih mesec dana, pokušavao si da situaciju razumeš bolje razmišljajući o tome što se dogodilo. 1 2 3 4
45. Podsećao si sebe na sve one stvari koje idu tebi u prilog. 1 2 3 4
46. Želeo si da se loše stvari nisu ni dogodile. 1 2 3 4
47. Razmišljao si o tome šta bi trebalo da znaš kako bi rešio taj problem. 1 2 3 4
48. Izbegavao si problem tako što odeš u svoju sobu. 1 2 3 4
49. Preduzeo si sve kako bi izvukao iz date situacije sve što je pozitivno. 1 2 3 4
50. Razmišljao si o tome šta bi mogao naučiti iz tog problema. 1 2 3 4
51. Želeo si da su se stvari bolje odvijale. 1 2 3 4
52. Gleado si televiziju. 1 2 3 4
53. Radio si neke vežbe. 1 2 3 4
54. Pokušavao si da shvatiš zašto se uopšte takve stvari dešavaju. 1 2 3 4

Načini prevladavanja, popunjavaju roditelji ponaosob i majka i otac

Molim Vas, pročitajte sve tvrdnje koje se nalaze pred Vama i, pomoću date skale, označiti u kojoj meri se Vi ponašate na način koji je opisan u svakoj tvrdnji. Sve tvrdnje se odnose na situacije kada imate neki problem ili ste pod stresom.

0 – Nikada 1 – donekle 2 – prilično 3 – skoro uvek

1. Prosto se koncentrišem na ono što sledeće trebam da uradim – na sledeći korak. 0 1 2 3
2. Pokušavam da analiziram problem da bih ga bolje razumeo. 0 1 2 3
3. Okrećem se poslu ili nekoj drugoj aktivnosti kako bih skrenuo misli s problema. 0 1 2 3
4. Osećam da će vreme učiniti svoje – samo trebam da sačekam. 0 1 2 3
5. Pogađam se ili pravim kompromis kako bih izvukao nešto pozitivno iz te situacije. 0 1 2 3
6. Radio sam nešto za šta nisam očekivao da će imati efekta ali sam bar nešto radio. 0 1 2 3
7. Pokušavao sam da nateram osobu odgovornu za tu situaciju da promeni svoje mišljenje. 0 1 2 3
8. Pričao sam sa nekim kako bih saznao nešto više o datoj situaciji. 0 1 2 3
9. Kritikovao sam ili prekorevao sebe. 0 1 2 3
10. Pokušavao sam da ne narušim sve svoje veze već da stvari donekle ostavim otvorenim. 0 1 2 3
11. Nadao sam se da će se desiti neko čudo. 0 1 2 3
12. Prepustio sam se sudbini; ponekad prosto nemam sreće. 0 1 2 3
13. Nastavio sam dalje kao da se ništa nije dogodilo. 0 1 2 3
14. Pokušavao sam da svoja osećanja zadržim za sebe. 0 1 2 3
15. Tražio sam svetlo u tami, da tako kažem; pokušavao da sagledam svetlu stranu situacije. 0 1 2 3
16. Spavao sam više nego obično. 0 1 2 3
17. Izražavao sam ljutnju prema osobi koja je izazvala taj problem. 0 1 2 3
18. Tražio sam simpatiju i razumevanje od drugih. 0 1 2 3
19. Govorio sam sebi neke stvari koje su mi pomagale da se osećam bolje. 0 1 2 3
20. Bio sam inspirisan da uradim nešto kreativno. 0 1 2 3
21. Pokušavao sam da zaboravim celu tu situaciju. 0 1 2 3

22. Tražio sam stručnu pomoć. 0 1 2 3
23. Promenio sam se i razvio kao osoba u pozitivnom smislu. 0 1 2 3
24. Čekao sam da vidim šta će se desiti pre nego što bilo šta uradim. 0 1 2 3
25. Izvinjavao sam se ili radio nešto kako bih ispravio stvar. 0 1 2 3
26. Pravio sam plan akcije i sledio ga. 0 1 2 3
27. Prihvatao sam druge dobre stvari koje su bile slične onome što sam želeo. 0 1 2 3
28. Nekako sam ispoljavao svoja osećanja. 0 1 2 3
29. Shvatio sam da sam sam izazvao problem. 0 1 2 3
30. Iz ovog iskustva sam izašao bolji nego što sam bio. 0 1 2 3
31. Pričao sam sa nekim ko je mogao da uradi nešto konkretno u vezi s tim problemom. 0 1 2 3
32. Povuka sam se neko vreme iz cele te situacije; pokušavao sam da se odmorim ili odem na odmor. 0 1 2 3
33. Pokušavao sam da se osećam bolje pomoću jela, pića, cigareta ili droga i lekova. 0 1 2 3
34. Uradio sam nešto vrlo rizično. 0 1 2 3
35. Pokušavao sam da ne uradim nešto suviše naglo ili instiktivno. 0 1 2 3
36. Našao sam novu veru. 0 1 2 3
37. Održavao sam svoj ponos i išao podignute glave. 0 1 2 3
38. Otkrio sam ponovo šta je važno u životu. 0 1 2 3
39. Promenio sam ponešto kako bi stvari preokrenuo na dobro. 0 1 2 3
40. Izbegavao sam da budem sa ljudima uopšte. 0 1 2 3
41. Nisam dozvoljavao da me problem preplavi; odbijao sam da mislim suviše o tome. 0 1 2 3
42. Pitao sam rošaka ili prijatelja koga cenim za savet. 0 1 2 3
43. Poštediti sam druge saznanja koliko je situacija loša. 0 1 2 3
44. Ulepšavao sam situaciju; odbojao sam da mislim suviše ozbiljno o tome. 0 1 2 3
45. Pričao sam sa nekim ljudima o tome kako se osećam. 0 1 2 3
46. Držao sam se svoje pozicije i borio se za ono što sam želeo. 0 1 2 3
47. Pripisivao sam problem drugim ljudima. 0 1 2 3
48. Razmišljao sam o prošlim iskustvima; bio sam u sličnoj situaciji i ranije. 0 1 2 3
49. Znao sam šta treba uraditi; zato sam udvostručio svoje napore kako bi sve ispalo kako treba. 0 1 2 3
50. Odbijao sam da poverujem da se to desilo. 0 1 2 3
51. Obećavao sam sebi da će sledeći put sve biti drugačije. 0 1 2 3
52. Nalazio bih po nekoliko rešenja za problem. 0 1 2 3
53. Prihvatao sam situaciju jer se ništa nije moglo učiniti. 0 1 2 3
54. Pokušavao sam da kontrolišem svoja osećanja da ne ometaju suviše neke druge stvari. 0 1 2 3
55. Želeo sam da mogu da promenim ono što se dogodilo ili svoja osećanja. 0 1 2 3
56. Promenio sam nešto u vezi sa samim sobom. 0 1 2 3
57. Maštao sam ili zamišljao bolje vreme ili mesto od onog na kome sam se nalazio. 0 1 2 3
58. Želeo sam da ta situacija nestane ili se nekako završi. 0 1 2 3
59. Maštao sam ili priželjkivao o tome kako bi stvari mogle ispasti. 0 1 2 3
60. Molio sam se. 0 1 2 3
61. Pripremao sam sebe za najgori ishod. 0 1 2 3
62. Razmišljao sam o tome šta bih mogao reći ili uraditi. 0 1 2 3
63. Razmišljao sam o tome kako bi se neka osoba kojoj se divim nosila sa ovom situacijom i onda koristio to kao model. 0 1 2 3
64. Pokušavao sam da sagledam stvari sa tačke gledišta neke druge osobe. 0 1 2 3

65. Podsećao sam sebe koliko su stvari mogle biti i gore. 0 1 2 3

66. Išao sam na džoging ili radio vežbe. 0 1 2 3

Uputstva za pisanje diplomskog rada

Obim rada ograničen je na 20-30 stranica teksta (prve tri stranice tj. naslovna, sadržaj, kao i stranica sa rezimeima se ne računaju u obim rada). Pri tome operacionalizacija stranice teksta i nekih karakteristika teksta su:

- margine: sve 3 cm (levo, desno, gore, dole),
- font: veličina 12, Times New Roman, Serbian cyrillic,
- prored : 1,5,
- stranice moraju biti označene rednim brojem, po sredini stranice,
- tekst je pisan s desnim poravnanjem,
- glavni naslovi se moraju pisati podebljanim slovima (**bold**), a podnaslovi *italikom* bez brojčanog označavanja,
- sve delove teksta koji se žele istaknuti valja pisati *italikom* (kurzivom), a ne **bold** ili podcrtano.

Formalni izgled korica diplomskog rada je određen (vidi ispod) i na njoj nema oznaka broja stranice.

Formalni izgled prve, naslovne stranice je takođe određen (vidi ispod) i na njoj nema oznake broja stranice.

Druga stranica je sadržaj, isto tako nema broja stranice.

Treća stranica sadržava naslov, rezime , ključne reči na srpskom i engleskom jeziku, bez oznake broja stranice. Rezime treba biti obima između 200 i 300 reči. Rezime treba da sadrži **cilj istraživanja, metodologiju i najvažnije dobijene rezultate.**

Treba navesti 3-5 ključnih reči.

Formalno uređenje teksta treba biti u skladu sa *APA* standardima (standardi za pisanje naučnih radova American Psychological Association).

Pripremili smo krataku formu uputstava kojih se morate pridržavati u toku izrade diplomskog rada.

Forma teksta je i dalje onakva kakva je uobičajena za pisanje naučnog rada, a sadrži ove osnovne elemente: **uvod, cilj, problem, postupak, rezultati, rasprava, zaključak, literatura**, (prilozi se naknadno ubacuju bez narušavanja obima teksta).

Izgled korica diplomskog rada

Univerzitet u Prištini
Filozofski fakultet
Katedra za psihologiju
(centrirano)

Ime i prezime studenta

NASLOV DIPLOMSKOG RADA
(centrirano, velikim štampanim slovima, **bold**)

Diplomski rad

Kosovska Mitrovica, godina odbrane (centrirano)

Izgled Prve, naslovne stranice

Univerzitet u Prištini
Filozofski fakultet
Katedra za psihologiju
(centrirano)

Ime i prezime studenta

NASLOV DIPLOMSKOG RADA
(centrirano, velikim štampanim slovima, **bold**)

Diplomski rad

Mentor: Titula, Ime i prezime
primeri naučnih i nastavnih titula
Mr. sc.
Dr. sc.
Doc. dr.
Prof. dr.

Kosovska Mitrovica, godina odbrane (centrirano)

2 stranica

Sadržaj, u kojem se nalaze stranice glavnih naslova i podnaslova. Ne sme biti obima većeg od jedne stranice

3 stranica

Naslov rada na srpskom i engleskom jeziku
Ime i prezime studenta

Rezime na srpskom jeziku od 200 do 300 riječi (prored 1)
Rezime na engleskom jeziku (prored 1)

Ključne reči 3-5 (srpski jezik)
Ključne reči 3-5 (engleski jezik)

Sve u okviru jedne stranice.

Kratka uputstva za oblikovanje teksta diplomskog rada

Psiholozi (u celom svetu) danas najčešće koriste načine pisanja tekstova prema preporukama APA-e (*American Psychological Association*). Ovde je kratki prikaz uputstva koja se najčešće koriste pri pisanju diplomskih radova. Za detaljnije upućivanje u ovo područje treba videti u: *Publication Manual of the American Psychological Association* (2001).

I. Nekoliko osnovnih načela navođenja literature

Sastavni deo tih preporuka jeste i citiranje literature. U ovim kratkim uputstvima delimično su pokrivena dva aspekta tog područja: navođenje autora u tekstu, kao i popis referenci na kraju teksta.

1. Navođenje autora u tekstu

Kada se navode ili komentarišu neki rezultati ranijih istraživanja koje su neki drugi istraživači objavili, potrebno je navesti o kojim se istraživačima radi i koje godine su rezultate objavili.

Evo nekoliko primjera:

Babić (2001) je dobio rezultat koji pokazuje da je podražajni kontekst važan činilac u proceni intenziteta boli.

U nekoliko istraživanja u području električno izazvanih oseta (Bujas, 1984; Ajduković, 1983, 1984), pokazalo se da je veličina podražene površine značajan činilac intenziteta oseta.

Jedan od najvažnijih činilaca u očuvanju perceptivne konstantnosti veličina je tačna percepcija dubine (Levine i Schefner, 1991).

Kako je pokazano u većem broju istraživanja, izbor metode u ispitivanju osjetljivosti može biti od presudne važnosti za valjanost merenja (Gescheider, 1997, 1992; Ellermeier i Westphal, 1991).

Dakle, prezime(na) autora mogu se staviti i na početak rečenice, po sredini ili na kraju, već kako je onome ko piše tekst lakše i u skladu sa stilom izražavanja. Ukoliko se autor(i) stavlja(u) po sredini rečenice ili na kraj rečenice onda se i prezime(na) i godina stavlja(u) u zagradu.

Ukoliko autori imaju isto prezime, onda se dodaje i inicijal imena, npr. (Bujas, R. 1935; Bujas, Z. 1978).

Ukoliko se iz nekog objavljenog izvora doslovno prepisuje deo teksta (citat) onda taj citat treba staviti u navodnike i napisati na kojoj stranici izvora se nalazi. Npr.:

"Činjenica da okolno svetlo menja doživljenu svetlinu nekog ciljnog objekta, sugerise da je na delu neka vrsta prostorne interakcije" (Coren, Ward i Enns, 2003; str. 109).

Kada se navodi neko istraživanje koje nije pronađeno u originalu, već posredno iz neke druge publikacije, onda treba navesti ime autora koji je prvi naveo neke rezultate a onda i autora u čijoj je publikaciji ta informacija pronađena. Npr.:

Livingstone i Hubel (1984; prema Pinel, 2002) pronašli su da dualno suprotne ćelije nisu jednako raspoređene u vidnom korteksu.

U popisu referenci na kraju teksta za ovakav slučaj treba navesti posrednu publikaciju (Pinel, 2002).

Ukoliko se želi specifičnije, tj. konkretnije naglasiti neka informacija, npr. stranica na kojoj je nešto pronađeno, ta se informacija može navesti (npr. prethodni primer; prema Pinel, 2002, str. 191, ili pak navesti poglavlje).

Ukoliko se u tekstu spominje istraživanje većeg broja autora (do 5), onda kod prvog navođenja treba napisati prezimena svih autora, a u sledećim navođenjima samo prvog autora kao i dodatak i sar.

(saradnici). Ukoliko ima više od pet autora onda se i pri prvom, a i pri kasnijim navođenjima navodi samo prezime prvog autora + sar.

Zarevski i sar. (1998) su pokazali da nivo traženja uzbuđenja ima veze s biranjem rizičnih sportova s kojim će se neki pojedinac baviti.

Pravilo je da svako spominjanje autora u tekstu mora biti praćeno i navođenjem u popisu referenci na kraju teksta, odnosno, sve reference s popisa moraju biti spomenute i u tekstu.

2. Popis referenci (na kraju teksta)

Redosled referenci treba pisati abecednim redom bez rednih brojeva, prema prezimenu prvog autora. Ukoliko isti autor ima više referenci, prvo se pišu one koje su novijeg datuma.

U zavisnosti od vrste izvora, struktura pisanja pojedine reference nešto je drugačija. Dole su navedeni primeri iz najčešće upotrebljivanih kategorija referenci. Isticanje nekih informacija treba činiti *italic stilom* (kosa slova). U donjim primerima je to već učinjeno gde treba, ovi primeri mogu poslužiti kao obrazac kako valja isticati pojedine vrste informacija.

1. Izvorni naučni članci u časopisu

Bujas, Z. (1987). Vremenske konstante podražljivosti osjetnih sistema. *Primijenjena psihologija*, 8, 3-23.

Ellermeier, W., & Westphal, W. (1991). On the «absoluteness» of category and magnitude scales of pain. *Perception & Psychophysics*, 49(2), 159-166.

Dakle, piše se:

Prezime autora, inicijal imena, u zagradi godina izdavanja. Naslov rada. *Naslov časopisa, volumen časopisa* (broj), stranice.

2. Knjige

Bujas, Z. (1981). *Uvod u metode eksperimentalne psihologije*. Zagreb: Školska knjiga.

Pinel, J. (2001). *Biološka psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Dakle, piše se:

Prezime(na) autora, inicijal imena, u zagradi godina izdavanja. *Naslov knjige*. Grad izdavanja: Ime izdavača.

3. Doktorske disertacije, magistarski, diplomski radovi

Szabo, S. (1971). *Neki metodološki problemi Stevensove psihofizike*. Neobjavljeni magistarski rad. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Babić, D. (2001). *Utjecaj podražajnog konteksta na doživljaj boli izazvan električnom strujom*. Neobjavljeni diplomski rad. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Dakle, piše se:

Prezime autora, inicijal imena, u zagradi godina obrane. *Naslov rada*. Mesto i institucija obrane. Ukoliko rad nije objavljen, potrebno je napisati i: Neobjavljeni doktorski/magistarski/diplomski rad.

4. Radovi u zbornicima, uređivanim knjigama

Bujas, Z. (1971). Psihofizika nekad i danas. U Kongresni odbor (Ur.), *Psihološke rasprave*. Izveštaj s IV. kongresa psihologa SFRJ (str. 16-29). Bled: Društvo psihologov Slovenije.

Algom, D. (1992). Psychophysical Analysis of Pain: A Functional Perspective. U H.G. Geissler, S.W. Link & J.T. Townsend (Eds), *Cognition, information processing, and psychophysics: basic issues* (pp. 267-291). Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Dakle, piše se:

Prezime autora, inicijal imena, u zagradi godina izdavanja. Naslov članka ili poglavlja u knjizi. Urednik(ici) ukoliko postoje (Ur. ili Eds.), *naslov knjige ili zbornika*, stranice teksta koji se citira. Grad izdavanja: izdavač.

5. Tekst na Web stranicama

U novije vreme sve je češći slučaj navođenja podataka koji se nalaze ili se mogu naći putem Interneta. Pri takvom navođenju potrebno je dati što precizniju informaciju kako o samom tekstu tako i o adresi na kojoj se može naći.

Šverko, B., Ur. (2000). *Vodič kroz zanimanja - elektroničko izdanje: prilozi vrednovanju profesionalnog usmjeravanja putem Interneta*. <http://knjiznice.ffzg.hr/info.html#psiho>.

Dakle, piše se:

Prezime autora (ovde urednika), inicijal imena, u zagradi godina izdavanja. *Naslov teksta*. Internet adresa na kojoj se tekst može pronaći (što preciznija). Ukoliko se neki tekst ne veže uz autora, potrebno je navesti što precizniju adresu.

Izgled popisa referenci

Ukoliko je referenca duža od jednog reda, tekst u ostalim redovima se uvlači (opcija viseće (*hang*) u Wordu) za 1 cm. Prired unutar pojedine reference je 1, a između referenci treba ostaviti razmak.

Npr.

Algom, D. (1992). Psychophysical Analysis of Pain: A Functional Perspective. U H.G. Geissler, S.W. Link & J.T. Townsend (Eds), *Cognition, information processing, and psychophysics: basic issues* (pp. 267-291). Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Babić, D. (2001). *Utjecaj podražajnog konteksta na doživljaj boli izazvan električnom strujom*. Neobjavljeni diplomski rad. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Bujas, Z. (1971). Psihofizika nekad i danas. U Kongresni odbor (Ur.), *Psihološke rasprave*. Izvještaj s IV. kongresa psihologa SFRJ (str. 16-29). Bled: Društvo psihologov Slovenije.

Ellermeier, W., & Westphal, W. (1991). On the «absoluteness» of category and magnitude scales of pain. *Perception & Psychophysics*, 49 (2), 159-166.

Pinel, J. (2001). *Biološka psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Szabo, S. (1971). *Neki metodološki problemi Stevensove psihofizike*. Neobjavljeni magistarski rad. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

II. Nekoliko opštih načela tabelarnog i grafičkog prikazivanja

- nema previše smisla prikazivati iste podatke i tabelarno i grafički

1. Tablice

- Svaka tablica mora imati redni broj i naslov. Naslov mora biti kratak i jasan. Vrlo su česti naslovi iz kojih se ne može shvatiti koji se podaci u tablici nalaze. Ne može se očekivati da će čitalac to saznati iz teksta.
- Naslov tablice nalazi se iznad tablice, centriran. Tekst Tablica s brojem u *italic* stilu, centrirano u posebnom redu. Iza broja tablice ne dolazi tačka (vidi primer ispod). Naslov tablice piše se normalno, ne u italiku. Prored teksta u naslovu tablice je 1 (ne 1,5 kao u ostalom tekstu). Veličina slova je 11 (ne 12 kao u ostalom tekstu).
- Treba izbjegavati kose crte u tablicama, a vodoravnim treba odvajati tek zaglavlje tablice od ostalog dela, ili pak neke celine tablice međusobno.
- Vrednosti u redovima ili pak stupcima treba logički poređati (*npr. logično je da se prvo prikaže aritmetička sredina, pa onda standardna devijacija, a ne obrnuto*)
- Ukoliko se neki podatak iz tablice želi istaknuti, to se može učiniti zvezdicom (*npr. statistička značajnost*)
- Navođenje tablice u tekstu radi se preko rednog broja (*npr. vidi tablicu 3; ili u tablici 3 nalaze se rezultati...*)
- Tablica treba biti centrirana na stranici

Primer tablice organizirane prema gore navedenim upustvima:

Tablica 3

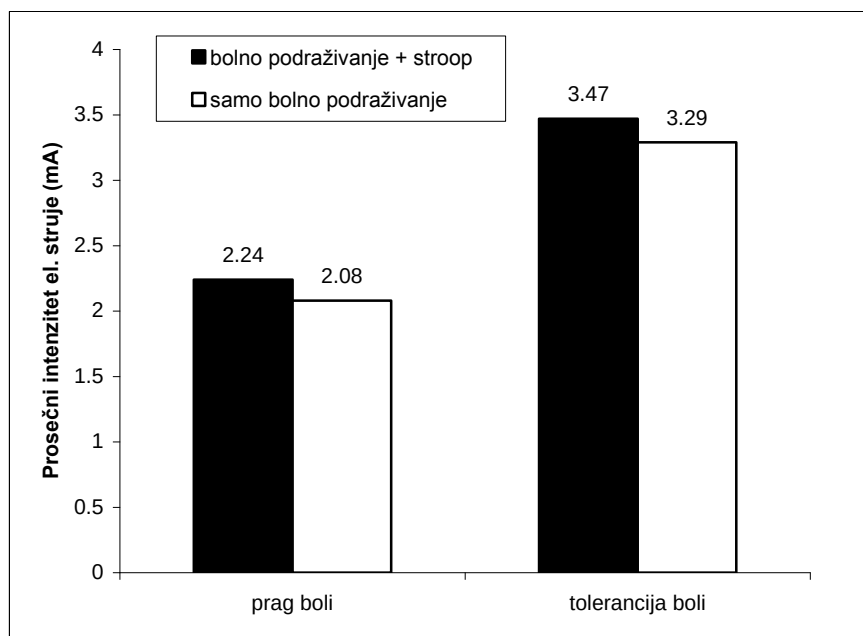
Aritmetičke sredine i standardne devijacije rezultata na tri različite skale straha od uspeha kod studenata I. i IV. godine psihologije, kao i značajnost razlike između studenata I. i IV. godine (muških i ženskih zajedno) po pojedinoj skali.

kale	S pol ispitanika		studenti I. godine			studenti IV. godine			-test I -IV god.	<i>t</i>
			<i>M</i>	<i>D</i>	<i>S</i>	<i>M</i>	<i>D</i>	<i>S</i>		
anoina	P	m	7		1	8		1		
		ž	6.5	4.44		1.4	6.45			
		s	8	4.85	1	2.1	6.77	1		
	vi		3.1	5.22		1.9	6.77		1	.34
ondova	G	m	6		1	6		1		
		ž	1.7	2.96		5.3	5.57			
		s	6	2.91	1	2.1	4.11	1		
	vi		4.3	9.96		3.0	4.61		1	.42
ohenina	C	m	8		1	9		1		
		ž	6.6	5.17		0.3	5.36			
		s	9	6.19	1	0.2	6.04	1		
	vi		6.7	6.44		0.2	6.44		2	.03*

2. Grafički prikazi

- a) Svaki grafički prikaz (svaka ilustracija koja nije tablica) mora imati redni broj i naslov te po potrebi i legendu. Svaki grafički prikaz mora biti sam za sebe jasan. Naziv grafičkog prikaza je slika.
- b) Redni broj i naslov grafičkog prikaza (slike) nalazi se ispod grafičkog prikaza.
- c) Navođenje grafičkog prikaza u tekstu čini se preko rednog broja slike (npr. vidi sliku 1)
- d) Tekst *Slika i pripadajući redni broj* treba biti u italik stilu. Nakon rednog broja dolazi tačka. Sadržajni deo opisa slike ne pisati u *italik* stilu. Veličina slova i pored naslova grafičkog prikaza isti je kao i kod tablica (pored 1, veličina slova 11). Vidi primer ispod .
- e) Grafički prikaz treba biti centriran na stranici

Primer grafičkog prikaza

Slika 1. Prosečne vrednosti intenziteta el. struje za doživljaj praga i nivou tolerancije boli u dve situacije bolnog podraživanja – kada je el. (bolno) podraživanje bilo istovremeno s rešavanjem Stroop zadatka i kada je podraživanje bilo bez dodanog zadatka.

III. Statistički simboli i statističke vrednosti u tekstu

- a) svi statistički simboli, kako u tablicama tako i u tekstu pišu se *kosim slovima* (italik), osim grčkih slova
- b) ukoliko se statistički simboli koriste u tekstu, moraju da sadrže toliko informacija da čitaoci u potpunosti mogu razumeti tekst. Npr. uz simbole koji označavaju statističku značajnost razlike trebaju se napisati i pripadajući stupeni slobode i nivoa značajnosti, tj. vjerojatnost slučajne pojave:
- npr. ukoliko se u tekstu spominju rezultati statističkih analiza, onda treba napisati:
 - kod analize varijance: $F(2,40) = 9,45; p < .01$;
(2 i 40 su stupeni slobode)
 - ili za t-test: $t(68) = 1.54; p > .05$; (68 su stupeni slobode)
 - ili za Pearsonov koeficijent korelacije: $r(101) = -.65; p < .01$ (101 su stupeni slobode)
 - kod hi-kvadrat testa treba navesti i stupene slobode i ukupni broj opažanja
(npr. $\chi^2(5, N=150) = 9.76; p < .01$) (5 su stupeni slobode a 150 veličina uzorka)
- c) Kod pisanja decimalnih vrednosti, ne treba pisati nulu prje decimalnog zareza ukoliko vrednost ne može biti veća od 1 (npr. kod koeficijenta korelacije, kod nivoa značajnosti). Kod vrednosti koje mogu biti veće od 1 treba koristiti i nulu ukoliko je dobijena vrednost manja od jedan. Kao decimalni «zarez» treba koristiti tačku.

Npr. $p=.017$; $r(202) = .23$; ali primer $M=0.29$ cm.

Simboli nekih najčešće korištenih statističkih vrednosti

simbol	značenje	simbol	značenje
	aritmetička sredina		ukupni broj ispitanika
D	standardna devijacija		broj ispitanika u subuzorku
f	stupeni slobode		z - vrijednost
	Pearsonov koeficijent korelacije		koeficijent multiple korelacije
	F-omjer kod analize varijance	2	hi – kvadrat test
	t - test		zbroj
	verovatnoća	s	Spearmanov (rang) k. korelacije
	Standardizirani koeficijent u multiploj regresiji		Cronbachov indeks int. konzistencije

Asistent Xxxx Xxxxx